

Protokoll fört vid enskild föredragning

Näringsavdelningen
Allmänna byrån, N1

Beslutande
Minister
Fredrik Karlström

Föredragande
Avdelningschef
Linnéa Johansson

Justerat
Omedelbart

Nr 8

Genomförande av undersökning om turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland 2023.

ÅLR 2023/1240

31 N1

Beslut

Beslöts att i samarbete med Ålands statistik- och utredningsbyrå och Visit Åland r.f. genomföra en undersökning om turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland 2023 i enlighet med **bilaga 1, N123E05**.

Uppdraget gäller att i enlighet med landskapets budget år 2023 kartlägga och fastställa turismens samhällsekonomiska effekter för Åland som helhet år 2023. Konstaterades att motsvarande undersökning har gjorts tidigare sex gånger med ungefär fem års intervall.

ÅSUB är en anknuten enhet i förhållande till landskapsregeringen varför lagen om offentlig upphandling inte är tillämplig.

Kostnaderna 39.555 euro påföres budgetmoment 61000.

Nr 9

Visit Åland r.f.:s verksamhetsstöd för år 2023.

ÅLR 2023/1241

32 N1

Beslut

Beslöts utgående från den av lagtinget antagna budgeten för år 2023, ingånget resultatavtal för perioden 1.1.2022 - 31.12.2024 och ansökan om stöd för år 2023 bevilja ett stöd om 1.700.000 euro för verksamheten år 2023.

För att nå de turismrelaterade delmålen i utvecklings- och hållbarhetsagendan beviljar landskapsregeringen enligt resultatavtalet ett årligt anslag till Visit Åland om 1.200.000 euro, under förutsättning att anslag finns upptagna i landskapets budget. Därutöver

beviljas finansiering för aktuella satsningar som under år 2023 uppgår till 350.000 euro för bl.a. varumärkesbyggande arbete mot Sverige i samarbete med Visit Finland samt för att utveckla och lyfta evenemangs-Åland och marknadsföra Tall Ships Races 2024. Åland Event Bureau ska utvärderas under året i enlighet med tidigare beslut.

På grund av orosläget och kostnadsutvecklingen har branschen inte fått den återhämtning som förväntades efter pandemin och den insats som branschen årligen gjort i den gemensamma destinationsmarknadsföringen och i utvecklingsarbetet kompenseras med extra anslag om 150.000 euro, delvis motsvarande branschens insats från tidigare år.

Beslutet om utbetalning av finansiering bereds av finansavdelningen, budgetmoment 35000, och stödet kan utbetalas i 4 rater enligt följande:

Rat	Datum	Belopp, euro
1	15.2	300.000
2	3.5	500.000
3	21.6	500.000
4	23.8	400.000

En slutredovisning över hur medlen har använts samt hur företagen inom turistbranschen deltagit i finansieringen av utvecklings- och marknadsföringsinsatserna ska tillställas näringsavdelningen inom april månad påföljande år. De medel som inte har använts återbetalas till landskapsregeringen om Visit Åland r.f. inte påvisat en av landskapsregeringen godkänd grund att använda medlen under följande år.

Avtal, Turismens samhällsekonomiska betydelse 2023

Avtalets parter

Ansvarig för projektets genomförande: Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB

Kontaktpersoner: Johan Flink, johan.flink@asub.ax, tel. 25580; Sanna Roos, sanna.roos@asub.ax, tel. 25489.

Uppdragsgivare: Ålands landskapsregering, näringsavdelningen

Kontaktperson: Linnéa Johansson, linnea.johansson@regeringen.ax, tel. 25270

Partner i projektet är även *Visit Åland*.

Undersökningens syfte

Projektets **huvudsyfte** är att kartlägga och fastställa turismens samhällsekonomiska effekter för Åland som helhet år 2023. Samtidigt ska undersökningen resultera i följande:

- En bedömning av hur mycket olika besöksgrupper konsumerar på Åland samt på vägen till och från Åland. Besöksgrupperna analyseras dels enligt den/de inkvarteringsformer de valt, dels enligt resans huvudsakliga syfte samt enligt hemland
- Det övergripande resultatet av projektet presenteras regionvis för Mariehamn och landskommunerna samt skilt för landturismen och turismen totalt (inkl. resan till och från Åland)
- Underlaget för turismposten inom nationalräkenskaperna för Åland uppdateras.

Bakgrund

Detta är den sjunde gången som turismens samhällsekonomiska effekter undersöks. Motsvarande undersökning har tidigare genomförts för åren 1994–95, 1998, 2003, 2008, 2013 och 2018. Undersökningen genomförs således med fem års intervaller. De två första undersökningarna kartlade turisminkomsten med utgångspunkt i besökarnas inkvarteringsform, medan kartläggningarna från 2003 och framåt även beaktat besökarnas syfte med resan.

Undersökningens genomförande

Metoder och undersökningens olika delar

Undersökningen består av tre fristående delundersökningar samt därtill en samhällsekonomisk analys som tillsammans ska ge svar på projektets huvudfrågeställningar. Angreppssättet bygger på den så kallade Nordiska modellen för uppskattning av turismens direkta och indirekta inkomst- och sysselsättningseffekter. Turismen utgör inte någon egen bransch i den internationella näringsgrensindelningen, utan ingår i flera andra branscher, varför turismens andel av dessa branscher beräknas med särskilda metoder. De två huvuddelarna modellen består av en utgifts- respektive en inkomstmodell för beräkningen av effekterna.

- Genom **utgiftsmetoden** skattas olika turistgruppers genomsnittliga utgifter på olika utgiftsslag under besöket på Åland. Även utgifterna under resorna till och från Åland skattas. Med dessa utgifter som grund beräknas turismens betydelse för olika branscher. Resultatet beräknas och presenteras enligt besökarnas inkvarteringsform där även dags-/kryssningsresenärerna redovisas skilt. Inkvarteringskategorierna är följande: Hotell; gästhem/pensionat; uthyrningsstuga; gästhamn; campingplats; släkt och vänner samt eget fritidshus. Även de genomsnittliga utgifterna per besökare enligt resans huvudsyfte presenteras.

Sammanlagt görs ca 1 500 intervjuer fördelat enligt följande: ca 250 intervjuer under vårsäsongen (april – maj), ca 250 intervjuer under höstsäsongen (september – oktober), och resterande ca 1 000 intervjuer görs under högsäsongen juni – augusti. Målet är att fånga besökarnas regionala spridning (Mariehamn och landskommunerna). Insamlingen sker vid avresehamnarna (Mariehamn, Eckerö samt skärgårdshamnarna), vid flygfältet samt i gästhamnar. Dessutom görs särskilda intervjuinsamlingar för vissa målgrupper, bland annat för kryssningsresenärer och golfturister.

- Genom **inkomstmetoden** beräknas företagets inkomster från turister, dvs hur stor andel av företagets omsättning som härrör från direktförsäljning till turister. Med hjälp av informationen per företag kan turismens betydelse för de olika branscherna samt för ekonomin som helhet räknas fram. Undersökningen görs i form av en enkätförfrågan riktad till ett urval om ca 250 företag. Utskicket görs på hösten så att förfrågan i så stor utsträckning som möjligt kan omfatta 2023 års försäljning.

Informationen kompletteras med registerdata från företagsregistret, mervärdesskatte- registret samt bokslutsregistret. Inkomstmetoden utgör även grunden för beräkning av turismposten i nationalräkenskaperna för Åland.

- Eftersom det saknas kontinuerlig information om betydelsen och omfattningen av de besökare som bor hos vänner och släktingar på Åland kompletteras utgiftsmetoden med en särskild **hushållsenkät**. Enkäten utgör grunden för att skatta dessa besökares andel av den totala åländska besöksnäringen och skickas till ett urval om ca 900 hushåll. Även det här utskicket görs på hösten, så att större delen av år 2023 omfattas av förfrågan.
- Slutligen analyseras turismens betydelse för samhällsekonomin ur ett vidare perspektiv i termer av exempelvis sysselsättning med modellanalys. Resultaten från inkomst- och utgiftsmetoden analyseras tillsammans med bokslutsstatistiken efter bransch.

Målet är att resultaten av uppskattningen av turismens ekonomiska betydelse via turisternas penninganvändning (utgiftsmetoden) och beräkningarna på basen av företagets försäljning och omsättning (inkomstmetoden) blir så nära varandra att turismens samhällsekonomiska betydelse kan fastställas med relativt stor noggrannhet.

Utfallet av undersökningen jämförs med resultaten från de tidigare undersökningar för Åland. Resultaten jämförs även med resultat från undersökningar av relevans som har gjorts inom andra regioner/länder.

Intern arbetsfördelning

Inom ÅSUB ansvarar *Johan Flink* för projektets genomförande. Deltar i projektet gör både utredare och statistiker vid ÅSUB. ÅSUB anställer intervjuare för intervjuundersökningarna samt ev. övrig personal som behövs för projektet. Intervjuarna utbildas inför uppdraget. Visit Åland deltar i planeringen av projektet för att säkerställa att organisationens behov av information för olika besöksgrupper uppfylls.

Referensgrupp

Vid behov kan projektet följas av en referensgrupp som representerar partnererna i projektet.

Tidsplan och rapportering

Projektet genomförs under år 2023 med slutlig avrapportering i början av år 2024 enligt följande **indikativa tidtabell**:

Februari – mars 2023: Inledande planering och kartläggning av data

April – maj 2023: Intervjuer för utgiftsmetoden, vårsäsongen

Juni – augusti 2023: Intervjuer för utgiftsmetoden, högsäsongen inkl. intervjuer i gästhamnar. Uppföljning av utfallet fram till augusti, och ev justering av insamlingen.

September – oktober 2023: Intervjuer för utgiftsmetoden, höstsäsongen

Oktober 2023: Utskick av företagsenkäten för inkomstmetoden

Oktober 2023: Utskick av hushållsenkäten för komplettering av uppgifter för besökare som övernattar hos släkt och vänner samt skattning av ålänningarnas eget resande.

November – december 2023: Analys och bearbetning av insamlat material, register och databaser

April – december 2023: Kodning och analys av informationen från formulären i undersökningens olika delmoment samt analys av registerdata

December 2023 – februari 2024: Framtagning av tabeller, diagram och sammanställning av rapport

April 2024: Publicering av resultatet i ÅSUBs rapportserie samt presentation av resultatet för projektets parter.

Projektbudget

Kostnadskalkyl för turismundersökningen 2023:

Projekt del	Antal enheter	Enhetspris (€)	Kostnad (€)
Utgifts metoden			
Intervjuer	1 500	5,00	7 500
Intervju om kostnader (utbildning, resor)			1 500
Hushållsenkät (porto, kuvert, kopiering etc)	900	1,95	1 755
Bearbetning och analys (arbetsveckor)	5	2 880	14 400
Inkomst metoden			
Företagsenkäter	250	10	2 500
Kodning, registrering (arbetsveckor)	2	2 880	5 760
Databasarbete, analys (veckor)	3	2 880	8 640
Övriga kostnader			
Projektleddning, rapportskrivning (veckor)	5	2 880	14 400
Total kostnad			56 455

Den sammanlagda arbetstiden för bearbetning av insamlad information, statistisk- och modellbaserad analys av materialet uppgår till drygt 2,5 arbetsmånader (11 veckor), fördelat över en längre tidsperiod under 2023 - 2024. Sammanställningen av rapporten har beräknats ta ca 5 veckor i anspråk. Enhetspriserna baseras på de priser som direktionen fastställt för ÅSUB samt på verkliga kostnader för resor, kuvert, porto, övrigt material mm. Kostnaderna för hela projektet uppgår till **56 455 euro (exkl. moms)**. I kostnaden ingår presentation av resultaten för uppdragsgivaren och Visit Åland (ev. konferensrumshyra bekostas av uppdragsgivaren).

Kostnaderna för projektet fördelas enligt följande:

ÅSUB: Insamling och analys enligt inkomstmetoden, samhällsekonomisk analys samt inköp av ev. material: **16 900 euro**

LR: Övriga kostnader, dvs kostnader för utgiftsmetoden samt utarbetande av rapport: **39 555 euro (exkl. moms)**.

Kostnaderna för projektet faktureras uppdragsgivarna i två rater. Den första raten på 40 procent (15 822 euro) erläggs av LR mot faktura efter insamlingen av vårens intervju svar och den andra raten på 60 procent (23 733 euro) erläggs mot faktura efter att samtliga intervjuundersökningarna och enkätundersökningar färdigställts, senast i december 2023.

Detta avtal har uppgjorts i två likalydande exemplar, ett för vardera avtalsparten.

Mariehamn den 7 februari 2023

Katarina Fellman
Direktör
ÅSUB

Fredrik Karlström
Näringsminister
Ålands landskapsregering

Linnéa Johansson
Avdelningschef
Ålands landskapsregering